

15. -23. XI 2018.
СУСРЕТИ SUSRETI
XXXV
ПОЗОРИШТА КАЗАЛИШТА
BRČKO DISTRIKT BiH БРЧКО ДИСТРИКТ БИХ

BILTEN БИЛТЕН

6



GLUMAČKA MAGIJA IVE GREGUREVIĆA

Piše: Srdjan Vukadinović



Kazališni, filmski i televizijski glumac Ivo Gregurević rođen je u Donjoj Mahali (Orašje), 07. oktobra / listopada 1952. godine.

Po završetku srednje škole Gregurević upisuje Akademiju dramskih umjetnosti u Zagrebu. Na filmu je debitovao 1977. godine ("Ne nagnji se van", Bogdana Žižića) glavnom ulogom provincialca na radu u Njemačkoj. Iste godine snima kulturni film Antuna Vrdoljaka „Mećava“ u kojem igra lik Ivana. Upravo ga takve uloge, ruzalne i provincialne, karakterišu.

U TV seriji „Velo mesto“, snimanoj od 1979.-1981., koju je režirao Joakim Marušić prema scenariju Miljenka Smoje, Gregurević je veliku popularnost stekao igrajući ulogu Netjaka.

Godine 1986. postao je član ansambla Drame HNK u Zagrebu gdje je, kao prvak Drame i dalje u angažmanu.

Tokom 80-ih i 90-ih godina XX vijeka ostvario je niz izuzetno zapaženih velikih uloga na filmu, a snimao je i televizijske reklame.

U kazalištu je igrao u dramama velikih svjetskih i južnoslovenskih pisaca: Shakespearea, Čehova, Gogolja, Krleže, Držića, Smojea, i dr.

Radio je na filmovima i serijama s Rajkom Grlićem, Brankom Šmitom, Antonom Vrdoljakom, Lukasom Nolo

Nagrađivan je na filmskom festivalu u Nišu, dobio je nagradu "sedam sekretara SKOJ-a" i dr. Nagradu Hrvatskog društva dramskih umjetnika osvojio je 1998. za film „Šokica“ i 2006. za ulogu u filmu i istoimenoj seriji „Duga mračna noć“. Dobitnik je i prestižne nagrade „Vladimir Nazor“.

U Orašju je, 1995. godine, pokrenuo festival Dani hrvatskog filma kojeg nazivaju i festival Ive Gregurevića.

Iza sebe Ivo Gregurević ima 95 filmova, 19 televizij-

skih serija i 30-tak kazališnih predstava.

Pamte televizijski gledaoci Ivu Gregurevića po TV ostvarenjima: „Počivali u miru“ kao Pavla Rešetara (2017) ; „Patrola na cesti“ kao Don Andelka (2016); „Zora dubrovačka“ kao Tonka Šimunovića (2013-2014) ; „Nedjeljom ujutro, subotom navečer“ kao Nedeljkovića (2012) ; „Provodi i sprovodi“ kao Vlada Deronju (2011) ; „Periferija city“ kao Pilja Kamenića (2010) ; „Tito“ kao Josipa Staljina (2010) ; „Stipe u gostima“ kao Marka Kosmičkog (2008-2009) ; „Mamutica“ kao načelnika Pavkovića (2008.-2009) ; „Odmori se, zasludio si“ kao Marka Kosmičkog (2006.-2013) ; „Tata i zetovi“ kao Dauta (2006) ; „Zlatni vrč“ kao doktora (2004) ; „Crna kronika“ kao Šampiona (2004) ; „Novo doba“ kao Juru Čulara (2002) ; „Naši i vaši“ kao doktora Jozu (2002) ; „Operacija Barbarossa“ kao Mirkovog tatu (1990) ; „Ptice nebeske“ (1989) ; „Brisani prostor“ kao Štimera (1986) ; „Nepokoren grad“ kao falsifikatora (1981) ; „Velo mesto“ kao Netjaka (1981) ; „Duvanski put“ (1980) i „Mačak pod šljemom“ kao Repicu (1978).

Neki od filmova u kojima je svoje kreacije ostvario Ivo Gregurević su: „Imena višnje“ kao Slavko (2015) ; „Šuti“ kao Zenko (2013) ; „Josef“ kao Mudibar (2011); „Ćaća“ kao ćaća (2011) ; „Room 304“ (2011) ; „Ta twoja ruka mala“ (2009.) ; „Metastaze“ kao Filipov otac (2009) ; „Crnci“ kao Ivo (2009); „Kino Lika“ kao Joso (2008.) ; „Kradljivac uspomena“ (2007) ; „Pravo čudo“ kao predsjednik (2007) ; „Konji vrani“ kao Vavan (2007) ; „Put lubenica“ kao Ćale (2006) ; „Duh u močvari“ kao Vučević (2006) ; „Ne pitaj kakol!“ kao Abas (2006) ; „Posljednja pričest“ kao Darko (2005) ; „Otac“ kao otac (2005) : „Što je muškarac bez brkova“ kao Marinko (2005) ; „Što je Iva snimila 21. listopada 2003.“ kao Božo (2006) ; „Sa

mi” (2001) ; “Nebo, sateliti” kao Škaričić (2000) ; “Je li jasno, prijatelju?” kao Slaviša (2000) ; “Crna kronika ili dan žena” (2000) ; “Srce nije u modi” kao Ante (2000) ; “Mlijecni put” (2000) ; “Kontesa Dora” (1993) ; “Sokol ga nije volio” kao Toma (1988) ; “Život sa stricem” kao Drug Radojića (1988) ; “Osuđeni” kao Ivo (1987) ; “Terevenka” (1987) ; “Kraljeva završnica” (1987) ; “Večernja zvona” kao Đurica (1986.) ; “Veliki talenat” kao Mišo Krunić (1984) ; “Duet za jednu noć” (1984) ; “Treći ključ” kao Marko (1983) ; “Hildegard” kao Đuro (1983) ; “Kiklop” kao Krele (1982) ; “Gosti iz galaksije” (1981) ; “Visoki napon” (1981) ; “Izgubljeni zavičaj” (1980) ; “Usijanje” kao Rajko (1979) ; “Osvajanje slobode” kao Krga (1979) ; “Gradilište” (1979) ; “Osuđeni” (1978) ; “Mećava” kao Ivan (1977) i “Ne naginji se van” kao Filip (1977)

Ostvario je Ivo Gregurević i zapažene kazališne uloge, uglavnom na sceni zagrebačkog Hrvatskog narodnog kazališta. Treba napomenuti sljedeće role: Julio Tapon – „Bard“, autira Antuna Šoljana ; Batricio – „Seviljski zavodnik i kameni uzvanik“ De Moline Toirsa : Nick – „Među nama“ ; Mika Peruzović – „Giga i njezini“, Lade Kaštelan; Emilio – „Nihilist iz Vele Mlake“, Ive Brešana ; Eichmann – „Dobri Cecile“, Taylora; Albena – „Atelier“, Čede Price; Rico Verri – „Večeras se improvizira“, Pirandela; Ilja Artamonov – „Maksima Gorkoga Vassa Železnova i drugi“ ; Grbo – „Hasanaginica“ ; Bill Boyd – „I konje ubijaju, zar ne?“, Mc Coya; Tamničar – „Dantonova smrt“, Buchnera, i druge, a sve u produkciji HNK.

Predstave u kazalištu u kojima je igrao Ivo Gregurević režirali su: Ivica Boban, Joško Juvančić, Mustafa Naderović, Želimir Orešković, Žorž Paro, i mnogi drugi.

Uloge su u komadima u kojima je Ivo Gregurević igrao u kazalištu, pored njega, ostvarili, pored ostalih i: Ena

Begović, Boris Buzančić, Dragan Despot, Vanja Drach, Špiro Guberina, Pero Kvrgić, Sven Lasta, Mustafa Naderović, Alma Prica, i mnogi drugi.

Kada je film u pitanju Ivo Gregurević je igrao u preko 95 filmova.

Scenaristi filmova su bili: Dejan Aćimović, Ante Babaja, Zvonimir Berković, Stevan Bulajić, Filip David, Mirko Kovač, Petar Krelja, Ranko Marinković, Mate Matišić, Jurica Pavičić, i mnogi drugi.

Režiju filmova u kojima je Ivo Gregurević ostvario uloge potpisuju: Vinko Brešan, Veljko Bulajić Boro Drašković, Mario Fanelli, Eduard Galić, Rajko Grlić, Joakim Marušić, Dalibor Matanić, Zrinko Ogresta, Krsto Papić, Slobodan Šijan, Zdravko Šotra, Antun Vrdoljak, Lordan Zafranović, Bogdan Žižić, i mnogi, mnogi drugi.

Izuzetnu mogućnost transformacije u svom glumačkom habitusu nosi Ivo Gregurević. Bilo da je riječ o filmskim ili televizijskim ili kazališnim ulogama. Jer, to su sva tri medija ili grane scenskih umjetnosti u kojima je on značajno zastupljen.

Ivo Gregurević u svojoj glumačkoj maštaonici osmišjava svijet i sebe u tom svijetu. Ali, on ne osmišljava samo sebe nego i one koji ga gledaju na platnu ili ekranu ili pozornici.

Ivo Gregurević je dragulj glumačke magije. Njegovi glumački iskazi, gdje god da su prezentirani, temelje se na čarolijskim elementima i strukturama. On svojom kreacijom dogradjuje dramski tekst ili scenario, lucidno koristeći humornu sadržajnost koja mu je povjerena kao glumački zadatak. Glumačke bravure Ive Gregurevića su doprinos savršenstvu scenskog i dramskog umijeća na južnoslovenskom prostoru.



DRAGULJ UMJETNIČKE MAGIJE

Piše: Dejana Krstić



Iza Vas je dugogodišnji, višedecenijski rad i na filmu i na televiziju i u teatru, ali ste rekli da postoji vrlo malo uloga kojima ste zadovoljni. Zašto?

Ja to promatram prema svjetskim glumcima i oni bi na pet prstiju jedne ruke nabrojali pet svojih uloga, tako i ja. Ostale su osrednje ili su loše.

Da li je uloga Čaruge sa kojom Vas ljudi identifikuju među tih pet?

Pa ne bih to izdvajao posebno, ali hajde reći ćemo da iza sebe imam nekoliko uloga sa kojima sam baš zadovoljan. Možda će ona najbolja tek doći. Ovaj sljedeći film što ću raditi sa Ivanom Goranom Vitezom je možda baš taj.

Od 1977. Vi ste prisutni na velikom platnu. Kako gledate uopšte na taj rad na filmu?

To mi je posao ili hobi. Prije bih možda rekao hobi nego posao. Jednostavno od toga živim, to je tako.

To je ipak ostvarenje Vašeg sna o kojem ste sanjali kao mali dječak iz Donje Mahale?

Pa da, nas sedmorica drugara smo gledali filmove u Orašju, pa dijelili uloge iz tog filma, dodavali riječi, bili smo scenaristi, to je nekada trajalo i preko četiri sata i tako je to krenulo dok se nisam počeo profesionalno baviti sa tim.

Koliko je teatar važan za glumca?

Jako je važan, u teatru se mora igrati. Imate filmskih glumaca koji nikada nisu radili u teatru, ali mislim da teatar nosi drugo uzbudjenje. Kad si pred publikom, ako je dobra predstava, onda je gotovo, onda uživaš u svakom aplauzu, u svemu, a kad je loša predstava, čekaš da samo kažu posljednju riječ, da se spusti zavjesa i da ideš kući.

Da li Vam je sud publike najbitniji?

Pa naravno, bitni su mi i kritičari, ali sud publike je apsolutno najbolji i najtačniji.

Pomažete li mladim glumcima da se afirmišu?

Da, pomažem im, spremam ih za prijemni ili na snimanju filma, ako vidim da je glumac malo ukočen, ja sa njim sjednem i razgovaram.

Od 1995. u Orašju organizujete Dane hrvatskog filma.

Je li to način da umjetnik vratí dug svom zavičaju?

Pa ja sam to slučajno napravio, na godinu će biti 24 godine kako se to održava. Nikada nisam razmišljao o dugu, ali eto ako jeste, neka bude, to je isto lijepo.

Evo već drugu put ste u žiriju Susreta pozorišta u Brčkom, kako ocjenjujete ovaj festival, ali i samu selekciju predstava?

Pa trebalo bi puno više predstava da bude ovdje, ali to bi onda vjerovatno trajalo šest mjeseci. Ovo malo što se odabere su oko šezdeset odsto odlične predstave, a četrdeset odsto su srednje predstave.

MAGIČNA MOĆ „PLAVIH KUVERTI“

Piše: Mladen Bićanić

Narodno pozorište Republike Srpske (Banja Luka) preposljednji je predstavnik bosanskohercegovačkog teatra na XXXV Susretima kazališta/pozorišta u Brčkom. Za nastup je odabran tekst čovjeka iz vlastite kuće – Željko Stjepanović, glumac po vokaciji, naime i piše, u tradiciji sočne, pitke i žive, u suvremenost uronjene komedije, koja se ne libi, povremeno, zaigrati i na kartu oštре satire i gorkog sarkazma. Komad se zove „Naši dani“, režiju potpisuje Jug Radivojević, i on i autor neskriveno se oslanjaju na istoimenu, kulturnu poemu Vladislava Petkovića Disa iz prošlog stoljeća, njeni stihovi: „Razvilo se crno vreme opadanja / nabujao šljam i razvrat i poroci / Podigo se truli zadah propadanja / umrli su svi heroji i proroci.../ Progledale sve jazbine i kanali / na visoko popeli se sutereni / Svi podmukli, svi prokleti i svi mali / Postali su naši suvereni...“ ništa ne gube na snazi i moći, opisuju današnje vrijeme kao da su baš danas napisani.

U programskoj knjižici predstave Rade Simović će zapisati: „U arhetipskoj anticipaciji Disove pjesme „Naši dani“ i njenoj otvorenoj citatnosti u naslovu komada, Stjepanović, na najbolji mogući način, arhivira Kočića i rehabilituje Nušića, sa neminovnih salvama smijeha i jednom suzom. „A autor dodaje: „Moja je želja bila da sve te likove iz jazbina i kanala izvučem na scenu, da ih osvijetlim, da ih bolje vidimo, da ih upoznamo, da vidiemo pod svjetlima reflektora kako bujaju taj šljam, razvrat i poroci, kako se na visoko penju sutereni i postaju naši suvereni. Da nemoralu dam oblik, da mu dam ime i prezime.“

Stjepanović dogadjanje smješta u pozorište, sredinu koju najbolje pozna i osjeća, ta tolike godine glumac je u matičnom ansamblu, bio je i upravnik i umjetnički direktor banjalučkog teatra, zna kako kazalište diše, poznaje njegove tajne i kada se spusti zavjesa i kada je pod punim svjetlima reflektora. Scenom dominira prostor ispunjen blatom, u tom kalu, stvarno i metaforički, sve se odvija, kroz njega svi moraju proći, ugaziti u njega. Gotovo sva lica – izuzetak su samo dvoje, djevojka koja unatoč sjajnim kvalifikacijama i naobrazbi ne može dobiti posao i mladić ogorčen na opću, posebno političku situaciju u zemlji, oni će komad i završiti, gotovo lirske i van ovoga svijeta kome po vlastitim osobinama niti ne pripadaju – nose trag tog blata, ne mogu ga se oslobođiti, u njemu se osjećaju prirodno i ugodno. Sve sfere društvenog, kulturnog, obrazovnog a napose političkog života uvaljane su takodjer u to blato, nigdje se ništa ne može postići bez korupcije, veza, medjusobnih laži, namještanja, svuda se traži novac o kome ovisi ostvarenje vlastitog sna – moć „plavih kuverti“ je gotovo vrhunaručna, bez mita se ništa ne postiže i nikuda ne stiže.

Predstava se igra brzo, gotovo furiozno, sva je u iz-

mjeni replika koje sustižu jedna drugu, naravno da nije teško pronaći Nušića, kao velikog uzora, no Stjepanović preuzima samo duh i strukturu velikog komediografa, neki obrati i način kako se rješava dramska situacija mogu takodjer podsjetiti na njega, no srž dramskog narativa je njegov vlastiti, ono kako sagledava svijet u kojem živi i kako ga slika na pozornici pripada samo njemu. Nitko tu nije nevin – direktor pozorišta koji je stigao sa funkcije direktora Gradskog groblja i sprema se na funkciju ministra kulture kupuje diplomu i magisterij kao i svatko drugi, igra ga vrlo uvjerljivo i precizno Ljubiša Savanović, njegova najbliža suradnica Koviljka, rola Miljke Brđanin, prodaje male tajne teatra i tako preživljava, glavni glumac, Vojo Karizma, švaler i smutljivac, u dugovima do guše, uloga Željka Erkića, ministar kulture u ostavci, političar bez skrupula i časti, donosi ga Goran Jokić, ali i svi oko njih, sve do epizodista, u tom su vrzinom kolu gdje znanje i sposobnost ne znače ništa a novac može učiniti sve.

U završnoj sceni svi su protagonisti na pozornici, sjede i gledaju u publiku – oni su zrcalo naših života, kroz njih Stjepanović i Radivojević progovaraju i o nama, bez nas takvo društvo i ti „Naši dani“ ne bi bili mogući.



PODILAŽENJE PUBLICI

Piše: Elvis Ljajić



Predstava *Naši dani*, nastala u produkciji banjalučkog Narodnog pozorišta Republike Srpske, odigrana je šestog dana XXXV Susreta pozorišta/kazališta Bosne i Hercegovine u Brčkom. Predstavu je, prema tekstu Željka Stjepanovića, režirao Vuk Radivojević.

Naši dani kroz sudbinu mlade samohrane majke, studenta generacije na odsjeku srpskog jezika i književnosti, tematiziraju težak položaj onog sloja društva koji sa naših prostora najviše emigrira u zemlje Zapadne Evrope. Kroz niz događaja upoznajemo sve prepreke koje će se spriječiti da dođe do posla za koji je i više nego kvalifikovana. Nepotizam, korupcija, nepotizam i korupcija u kombinaciji, redaju se kao na traci, svaki put sve više udaljuju našu junakinju od svog posla koji joj je posljednja nada za bolji život, koju igra mlada i u Brčkom već nagradivana glumica Nataša Perić.

Ipak, kao centralni lik predstave nametnuo se direktor pozorišta (Ljubiša Savanović), jer je on zapravo onaj koji je u mogućnosti da direktno utiče na živote ostalih likova u predstavi. U dinamičnom smjenjivanju scena i velikog broja likova u njima, Savanović se odlično snalazi i održava tempo predstave. Galerija likova koje tumače Goran Jokić, Miljka Brđanin, Vedrana Mačković, Bojan Kolopić, Rok Radiša, Radenka Ševa, Željko Erkić, Ognjen

Kopuz, Dragoslav Medojević, Vladimir Đorđević, Danilo Kerkez, Maja Vujanović... odigrani su, neki manje, neki više uvjerljivo, ali je ukupni dojam da banjalučki ansambl ima jedan od najboljih glumačkih ansambala u Bosni i Hercegovini.

Iako naslovom najavljena kao satira, predstava *Naši dani* je to tek uslovno kazano. Dobro, jeste da je spomenula plave koverte, švalerke političara, nepotizam, političku trgovinu, da je podsetila i na bivšeg direktora gradskog groblja sa kupljenom diplomom koji je sada glavni (u pozorištu) i onog koji je *jači i od sudbine*. Međutim, umjesto da poentira, da *zakuca*, odlučila je da publici ide niz dlaku. Umjesto da joj lupi šamar i kaže: *Dobro, smijete se, ali ste za sve ovo vi krivi*, ona se zadovoljila klimanjem glava gledala punim odobravanja. I to je od predstave napravilo nešto tek malo više od skupa skečeva u kojima se (ponekad i banalno) ismijava dnevno-politička situacija.

Šteta je što je propuštena prilika da se sa sjajnim glumcima napravi i sjajna pozorišna predstava. I šteta je i što umjesto prave, oštре satire, kakvu srpska književnost i kultura poznaje i njeguje, satirom zovemo pseudosatirični uradak.

POTREBA OTREŽNJENJA I „NAŠI DANI“

Piše: Srdjan Vukadinović



Mnogo je stanja i procesa u društvu koji se serviraju kao spasonosni, a u stvari su samo „opijum za narodne mase“. Kako bi se iste zavele, zbulile, potkupile i izmanipulisale. Potrebno je sve to da bi oni koji su na vrhu piamide bili još bogatiji, a oni na njenom dnu još siromašniji. I uvijek se u takvim situacijama javlja dilema da li ostati u zemlji, u takvoj situaciji, i biti njen puki podržavalac svojom šutnjom i patnjom. Ili otići negdje drugdje i biti buntovnik s razlogom koji nije mogao više trpjeti prevare, licemjere i laž.

Pomenuta tema je aktuelnija od svih aktuelnih, a životnija od svih životnih tema koje muče savremenog čovjeka u južnoslovenskom regionu i koje stvaraju turobnost raspoloženja i života. Pokazuje se da i ekonomска situacija nije razlog odlaska. Jer ako je neko situiran s ličnim primanjima koja su relativno solidna, nije toliko egzistencijalno ugrožen. Laž, licemjerje i prevare nagrizaju njegovo stanje svijesti. Nije više moguće izdržati „nepodnošljivu lakoću“ obećanja i prevare.

Ponukan pjesmom Vladislava Petkovića Disa „Naši dani“ glumac Željko Stjepanović je napisao istoimenu dramu koju izvodi ansambl Narodnog pozorišta Republike Srpske iz Banjaluke. Po istoj Disovoj pjesmi je svojevremeno i Radoslav Rale Milenković napravio monodramu. S tom razlikom što je Milenkovićev monodramski tekst nastao dramatizacijom satiričnih Disovih pjesama i najznačajnijih priповједaka Radoja Domonovića, a Stjepanovićev je izvorni dramski tekst.

U svijetu laži, licemjera i prevara dominira anonimnost. Nekakvi nevidljivi „fantomi“ vuču sudbonosne poteze po živote ljudi. Duboko su se zabili u jazbine i ne izlaze. Ako se tome dodaju i anonimusi na društvenim mrežama i raznoraznim krivičnim prijavama svijet laži i obmana dobija svoje pravo lice.

Poslije mnoga godina lutanja i unesrećivanja potrebno je da se ljudi u kataklizmatičnom društvenom području otrijeze i da imenuju nosioce svih navedenih „anonimnosti“. Izvući ih na površinu je prvenstveni zadatak banjalučke predstave. Iako ih prepoznaju ljudima je potrebno još mnogo toga da bi ih identifikovali bez mogućnosti pogreške. Potrebno je to i radi toga kako bi se na društvenu pozornicu vratile vrijednosti čiji je sistem potpuno detronizovan, a nevrijednosti gurnule u ambis.

Glumački ansambl svojom igrom uvodi gledatelje u potrebu definisanja stanja otrežnjenja. Prvi korak ka tome je imenovanje anonimnih i buđenje iz stanja dugotrajnog manipulirajućeg sna.

Rediteljski rukopis Juga Radivojevića je tako nešto ostvario davanjem potpune slobode glumcima da njegovu ideju nadopunjaju i razvijaju. I da se igraju sa tom idejom, da maštaju i izvrću je lijevo, desno.

Predstava nudi mogućnosti odabira: biti autonoman i slobodan ili izmanipulisan i neslobodan. Varijante izbora nisu velike, ali su jednostavne. Ili se bar tako čini poslije banjalučke predstave „Naši dani“, koja je vrlo duhovita, ali i opora.

OSLOBAĐANJE OD INHIBICIJA

Piše: Nataša Gvozdenović



Na sceni su tri wc-a, sklepana, poput poljskih, pod njima skele i na dnu scene blato. U blatu kancelarija. Kao tri razine jednog sveta. Upravo ovog u kojem živimo.

Predstava "Naši Dani" Željka Stjepanovića u režiji Juga Radivojevića, a u izvođenju Narodnog pozorišta Republike srpske, Banja Luka donosi jednu nušćevsku komediju, koja nam se obraća poznatim jezikom i kroz smeh suočava sa našom stvarnosti.

U predstavi igraju: Nataša Perić, Nikola Erceg, Goran Jokić, Vedrana mačković, Gordana Milinović, Maja Vujanović, Ljubiša Savanović, Miljka Brđanin, Bojan Kolopić, Rok radiša, Radenka Ševa, danilo Kerkez, Željko Erkić, Ognjen Kopuz, Dragoslav Medojević i Vladimir Đorđević - igra se sa puno ljubavi prema junacima, okretno, prateći žustar tempo teksta - igra se sa sveču o vremenu u kojem živimo, koje je smutno, sistemu u kojem živimo, a koji je duboko korumpiran i u kojem je gotovo nemoguće živeti, jer danas: sve može da bude, a ne mora da znači i ništa nije važno. Valjamo se po blatu poručuje nam predstava.

Toaleti na vrhu asocirali su me na onu tezu Lasla Vegera da toaleti neobično puno govore o samom društvu, kako

su održavani, da li ima standarda drugim rečima ili ne....

Željko Stjepanović u reči pisca kaže da je komad pisao iz unutrašnje nužde, a u dilemi da li ode iz zemlje ili ostane. U komadu imamo lektorku koja je samohrana majka i student generacije, koja ne može naći posao, imamo upravnika pozorišta koji je bio upravnik groblja, a po partijskoj liniji došao u pozorište, imamo ministra i njegovu ljubavnicu koja se zapošjava preko veze na место lektora iako je rudarski tehničar... jednom reču: naša posla. Stjepanovićev komad baštini nušćevsku tradiciju, pokazujući nam hod kroz vreme, ukazuje na one probleme koji ne samo da su u osnovi isti kroz vreme, nego sa protokom vremena su još gori.

Jug Radivojević režira u ritmu koji meša satiru i burlesku uz vodviljski tempo i ovu gorku komediju otvara režirajući dva kraja: u prvom sumornom mlada lektorka na autobuskoj stanici sreće mladog pravnika, upravnikovog rođaka, oboje putuju u Nemačku da potraže, ako ne sreću, onda egzistencijalnu sigurnost i svako odlazi u "novi početak" ranjen i depresivan, da bi nas posle spuštanja zavese Danilo Krekez pozvao da vidimo mogućnost drugog kraja u kojem se Dragana i Bobo (lektorka i pravnik) zaljubljuju i počinju zajednički život, a poverenje se stiče kroz ples.

Mogućnost više krajeva u ovom kontekstu asociralo me na film "Brazil" Terija Gilijama, koji nas jednak uči da postoji više mogućnosti koje biramo i tada kao i u Radivojevićevoj režiji moramo "umreti" za jedan svet da bi živeli u drugom.

Scenografija Dragane Purković Macan je svojevrstan znak, tačnije jedan od likova, ona je vreme u kojem živimo i koje nas hteli mi to ili ne oblikuje.

Kostim Jelene Vidović meša epohu i daje nam do znanja da nema ničeg novog pod kapom nebeskom i da sve što nismo kadri da rešimo kroz vreme postaje sve otrovnije po čoveka.

Muziku je birao Jug Radivojević i ona je mešavina turbo folka i preglasnih trubača koji sviraju uglavnom kola. Muzika je jednak refleksija vremena (u kojem je retko gde sačuvana prava kafana kao institucija, dert se blefira po opskurnim klubovima, a sve to sa dertom i emocijom ne koresponira ni malo).

Scenski pokret Miljke Brđanin je precizan saveznik glumcima.

I naravno Dis "Naši dani" koji uokviruju predstavu koji jednako kao Nušić, ali iz drugog ključa pokazuju da postoje pojave koje putuju kroz vreme i koje će nas mučiti generacijama dok ih ne rešimo.

"Naši dani" donose smeh koji oslobada od inhibicije i čoveku daje hrabrost za promenu.

“NAŠI” A NISU SVOJI

Piše: Nikola Šimić Tonin

Na sceni Doma kulture šestog dana Susreta kazališta/pozorišta BiH u Brčkom, nastupio je ansambl Narodnog pozorišta Republike Srpske iz Banjaluke i izveo predstavu „Naši dani“, rađenu po tekstu Željka Stjepanovića, a u režiji Juga Radivojevića. Autor teksta, kako je rekao, potudio se da nemoralu da oblik, ime i prezime, da likove iz jazbina i kanala izvuče na scenu, da ih osvijetli, da ih bolje vidimo i upoznamo. Vidjeli smo ih i stekli dojam kako smo ih već prije negdje vidjeli.

„Naši dani su nastali kao moja unutrašnja borba sa samim sobom. Jedna polovina mene govorila mi je da bi trebalo da odem iz ove nesrećne i neuređene zemlje. Nesrećne zbog rata, neuređene zbog loših politika koje su nas dovele na rub egzistencije. Zemlja u kojoj ako ne znate da se „snalazite“, uglavnom na štetu drugog, ukoliko nemate nekog ili sami niste na „položaju“, tonete. Druga polovina mene govorila mi je da treba da ostanem i da se borimo da ne potonemo svi zajedno. I tako, u toj unutrašnjoj borbi, prolaze *Moji dani*, u pokušaju da samom sebi objasnim šta nam se to dešava. Zašto tonemo sve dublje u beznađe, nemoral, neizvjesnost, siromaštvo? Zašto su oni najpametniji među nama, koji bi trebalo, znali i mogli da nas vode, davno otišli iz ove zemlje?”, rekao je Stjepanović.

Likovi iz jazbina i kanala, mišijih rupa izvučini na scenu, pod svjetla pozornice bauljaju... crno na bijelo ukazano se taj šljam, razvrat i poroci, kazao nam kako se na visoko penju i postaju naši suvereni. „Naši“ a nisu svoji. Sve o njima znamo, gadimo se na spomen njih, a činimo da ništa ne učinimo, i tako i dalje činimo, da oni čine što su činili i do sada vladaju nama. Zasluzuju li taj narod elitu koja vlada i koju imaju. Stekao se dojam da su svi koji su pri zdravoj pameti već odavno vani, i oni kojima je ostala još mrva razuma pakiraju kufere. Zahvaćeni krovima te i takve hobotnice već odavno su odustali od svakog otpora, vegetiraju u toj i takvoj pojavi preživljavanja – održavanja hladnog pogona održivosti na životu. Gledam tu predstavu o RS i smijem se, ne njima, smijem se i sebi, svojima, iz Hrvatske ne odlaze, iz Hrvatske idu u kolonama. Pustim otocima pridružuje se pusta Lika, Slavonija... Hrvatska živi o blagdanima, za turističke sezone... onda se u nju uvlače avetinjski odjeci, odzvon praznine. Kada bi iz inozemstva vratili na vlast one koji su otišli a poslali u inozemstvo ove koji su na vlasti, koji bi to dobitak bio za sve nas u ovoj regiji.

Kao književnik, oduševljen sam tekstrom, tako pogodenim kao da je izvlačen iz nas samih, pa bi i mi uključili se u kreiranje istog. Našao nam žicu. Unutri je maniom vrsnoga spisatelja, gdje kroz dato na momente ukaže se njegova dramska preuzvišenost, Nušić. Iznenadio nas

poznatim, natjerao nas vidjeti pred očima nam, što bode nas u oči. Obukao u književno ruho svakodnevnicu nam, naše dane. Svo vrijeme gledanja predstave postavljalo se isto pitanje, kako će se zatvoriti komad, djelo. Ovdje je više varijanti zatvaranja. Više nas u publici imalo je svoj stav o tom zatvaranju, svoje ideje. Jedna od ideja bila je da stihove Disa pročita dječak Nikola. Blata na kraju predstave, valjanja u blatu, veći dio nas nije bio svjestan, Kiše nije bilo, da bi taj ples na kiši dao ono, usporedniču s onim filmskim, sretnost kraja. Filmičnost predstave. Vode u vodokotićima koja bi saprala sva ta sranja, jer voda pere sve – samo ne i grijeha, davno je znano. A toliko je odlazaka na WC-e školjku. Nevjerojatno, uspjelo i samo tako, kazališna novitalda koja će ostati u sjećanju u više dimenzija promišljanja. Bez obzira na sve rečeno ovoj se predstavi ne može pera odbiti. Grijeh bi bio da je zaobiđe neka od nagrada, kao posao jedne od junakinja, jer došli su pripremljeni kao da idu na kazališnu olipiju i dali u ovoj predstavi svaki atom svoga bića, vidjelo se duše, i s oduševljenjem se gledalo, smijali smo se a najradije bi zaplakali. Kada bi se pitalo mene, svoj bi glas dao njima, jer toliko je razloga za to proizašlo iz ove predstave. Ovaj osvrt odaslaću na mnoge adrese. Ovu kazališnu predstavu trebaju vidjeti mnogi u ovoj regiji, jer ovo su Naši dani.

Nataša Perić, Nikola Erceg, Goran Jokić, Vedrana Mačković, Gordana Milenović, Maja Vujanović, Ljubiša Savanović, Miljka Brđanin, Bojan Kolopić, Rok Radiša, Radinka Ševa, Danilo Kerkez, Željko Erkić, Ognjen Opuz, Dragoslav Medojević i Vladimir Đorđević, - Naši dani – javljat će se na ponos Vam kad se u kazališni Goggle ukuca Vaše ime.



OVA DRAMA JE MOJA UNUTARNJA SVAĐA SA SAMIM SOBOM

Razgovarala **Danijela Regoje**



Pjesma "Naši dani" Vladislava Petkovića Disa poslužila vam je da napišete predstavu o nama danas, našem društvu danas... Kako je uopšte došlo do toga da jedna pjesma inicira nastanak jedne drame?

U stvari to nije krenulo od Disa. Dis je samo došao kao posljedica onoga što sam ja pisao, to jest o čemu sam razmišljao. Tako se desilo da sam se negjde u tom periodu ponovo sjetio te Disove pjesme i nekako je došlo do zaključka da se evo poslije nekih stotinu godina gotovo ništa u našem društvu nije promijenilo ili vjerovatno nije se ni mijenjalo tokom postojanja ljudi. Prosto ljudi su takvi i zato mi se učinilo zgodnim da jednostavno napišem neke naše nove dane, tako da prosto napravimo jednu paralelu i da vidimo kako se to dešavalо tada, a kako se dešava sada. U stvari, bila mi je namjera da sve te likove, koje spominje Dis, izvučem iz tih jazbina i kanala na svjetla pozornice i da ih obasjamo. Da im se nasmijemo, a ujedno i da eventualno izvučemo neku pouku iz svega toga što nam se dešava.

Dis, u pjesmi „Naši dani“, pored ostalog kaže- „Nabujao šljam i razvrat i poroci... Poniženi svi grobovi i životi... Dostojanstva podeliše idioti, Lopovi nam izrađuju bogataše, Mračne duše nazvaše se patrioci...“- i

danas je, čini se, sve to tako?

Pa jeste nekako čini mi se da društva, inače, kroz istoriju imaju nekako svoje, da kažem, uspone i padove. Mi se sada nalazimo negdje u padu, kompletno društvo, ne samo ovdje kod nas, nego u regionu, pa ako hoćete i šire, u svijetu. To društvo nekako lagano klizi ka padu. Vjerovatno će se u jednom trenutku to morati zaustaviti i ponovo krenuti ka nekom usponu, kada će se ponovo favorizovati ljudske vrline, a to je čast, poštenje, dobrota, sreća, ljubav i sve ono čega se mi danas gotovo stidimo. Tako da jednostavno mislim da je to nekako promjenljivo i da se jednostavno mora desiti da ponovo dođe do uspona i da ljudi počnu potpuno drugačije razmišljati. Nažalost, mi živimo u ovom trenutku kada smo u dubokoj krizi, a nije ni čudno što je kod nas to nekako najočitije. Desile su nam se mnoge stvari koje su pogodovale, svim tim dešavanjima i nije čudo što se nalazimo na začelju Evrope, pa i svijeta, jer upravo ono što nam se dešavalо je samo pomoglo da taj šljam, razvrat i poroci nabujaju i da izadu u prvi plan, a ono što su pamet i dobrota da se nekako potisne.

Iako se od te 1910, kada je Dis napisao „Naše dane“, ništa bitno nije promijenilo, Vi ste napisali jedan sa-

vremen tekst, koji ste simbolično smjestili u pozorište, a u čijem je fokusu i odlazak mlađih iz zemlje?

Pa jeste, nekako najlakše i najčistije je da se prvo krene od sebe. Ako već kritikujete društvo onda nekako krećite prvo kritikovati sebe, pa tek onda druge. Tako da smo mi to smjestili u pozorište, ali to nema puno veze sa pozorištem koliko ima veze sa bilo kojom drugom organizacijom u društvu. Tako da je pozorište poslužilo kao mogućnost da se to dešava baš tu, a što se tiče kompletne drame, ona počinje u trenutku kada pozorište ne dobija ono što treba da dobije po zakonu, a to su neka sredstva da se pravi pozorišna predstava. I tog trenutka, kada nema sistema, kada nema, da kažem, države, kada nema organizovanosti u tom društvu, onda dolazi do onoga što se zove snalaženje. Onda počinje svako da se nalazi i to je uglavnom na štetu nekog drugog. U tom trenutku kada pozorište ne dobija pare, direktor počinje da se nalazi. I u tom snalaženju se dešavaju svakakve stvari, a glavno je da ono što strada, strada najpametniji, onaj ko ne zna da se nalazi, koji se jedino uzda u svoju pamet, dok onaj ko nema pameti se uzda u sve drugo, a ne u pamet. I onda tako se desi da neko ko je student generacije i najbolji učenik, ko bi trebao da vodi ovo društvo i ovu državu, jednostavno ne može da dode do posla, pa ni do toga da kuva kafe negdje u pozorištu, nego na kraju mora da se odluči da ode vani. Tako da je to otprilike priča koja je vezana za „Naše dane“ i pokušavam kroz ovu dramu da taj mehanizam, koji dovodi do toga da mlađi ljudi odlaze iz društva i zašto odlaze iz društva, stavim na scenu. Znači, upravo iz tog istog snalažem i raznih rodbinskih, rođačkih veza, gdje se svako nalazi, ova glavna junakinja jednostavno nema šanse u takvom društvu i ona odlazi. Nažalost, odlazi vani da i tamo kuva kafe, a ne da radi posao za koji se školovala. I upravo gostujući u Beču sa Narodnim pozorištem Republike Srbске ja sam video da je nama došla publika, znači naši ljudi, ali to je najumniji dio našeg društva. Znači, to su bili sve mlađi ljudi do 30 godina koji su govorili po 3-4 strana jezika, koji u Austriji obavljaju gotovo najviše funkcije u njihovom društvu. Znači to je elita njihovog društva. Dakle, otišli su odavde oni najumniji, najpametniji, a ostali su oni koji se snalaže i teško da ćemo s njima moći da isplivamo iz ovog stanja u kome se nalazimo. Nama trebaju najpametniji, najsposobniji, a to očigledno nisu ovi koji nas vode više od 20 godina. Oni su dokazali da su najgori među nama, da jednostavno ne mogu da ovo društvo izvuku iz krize i zato se, ne slučajno, nalazimo na začelju Evrope i svijeta.

Da li to znači da ako se ne možemo izboriti s njima da je rješenje u odlasku iz zemlje? Je li to izlaz?

To nije izlaz. Jednostavno u jednom trenutku neko mora da podvuče neku crtlu i da počne da drugačije razmišlja. Ono što je tragedija našeg društva jeste da su ti najumniji, koji su mogli da podvuku crtlu, otišli iz ove zemlje. I sada odlaze ne samo oni, nego odlaze gotovo svi i radno sposobni. Znači ovo je jedna tragedija koju gledamo i svi

se pravimo onako naivni po pitanju toga i to će nas sustići tek za nekih desetak godina. Tada ćemo da razumijemo što se to nama sada dešava. Mrtvi hladni gledamo kako nam odlazi stanovništvo, a niko ništa ne čini po tome. Eto, mi smo u pozorištu bar pokušali da ukažemo na taj problem i drago mi je da je predstava naišla na odličan odziv publike. Čim se stavi na repertoar, ona se rasproda. Ljudi jednostavno na aplauzu ustanu. Prvi put nam se dešava da publika stoji na nogama i da aplaudira gotovo svaku predstavu. Eto, to je neki naš doprinos ovome, a čini mi se da mi polako gubimo i ljudstvo i snagu i mogućnost za bilo kakav preokret. Pa, evo, vidjeli ste i na ovim izborima, gotovo ništa se nije promjenilo, samo se zacementiralo i to je izgleda neko trajno stanje na jedan duži period. E sada, taj period valja preživjeti, a hoćemo li preživjeti i kako, to je sad pitanje.

Ako se ne varam inspiracija vam je bila vaša borba sa samim sobom. Otići ili ostati?

Pa jeste, ja to još uvijek osjećam u sebi. Znate kad vi svaki dan izadete na ulicu, u društvo i osjećate se poniženi i uvrijedjeni, na razne gluposti koje vam se dešavaju, onda ne znate šta radite ovdje. Znači, ovdje ako niste snalažljivi, ako niste arogantni, ako niste drski, prodorni, ako niste neko ko gazi preko drugih- vi nemate šta da tražite. Znači dobrota, osećajnost prema drugome, to ovdje više ne živi, ne stanuje. Tako da jednostavno onda kažete idem negdje gdje je normalan svijet, gdje je drugačije, a ne da vas ponižavaju na svakom koraku. I to je jedini razlog zašto sam i pisao ovu dramu. To je neka moja unutarnja svada sa samim sobom, sa ovim okruženjem u kojem živimo. I naravno ono što me se lično tiče. Recimo, ovdje mlađi ljudi ne mogu uopšte da nađu neki posao, to je jedna besciljna borba. Ja imam kćerku, koja je završila dramaturgiju, koja evo već tri godine nema šanse da nađe posao. Ona nešto gleda, pokušava, ali to je jednostavno tako, ako niste u nekoj vladajućoj strukturi i vladajućoj partiji, kao što su nam otvoreno i rekli, ako niste u vladajućoj partiji, nemate ovdje šta da radite. Ja nisam partijski opredijeljen čovjek, znači, ja ovdje nemam šta da radim po pitanju toga. Sva sreća što sam se ja zaposlio u neko drugo vrijeme, ali ovi mlađi ljudi, šta će oni? Mene kćerka pita šta da radi, a ja jedino što joj mogu reći je da pokuša da se učlani u neku partiju, koja je na vlasti, i da se onda eventualno preko njih zaposli. To je tužno, ali je, nažalost, tako. Tako da ovo nije društvo kao društvo, nego je ovo partijsko društvo, gdje se mogu razvijati samo partijski kadrovi, a ovi ostali samo gledati.

Vi ste, ako imam dobru informaciju, „Naše dane“, napisali prije sedam-osam godina, i to je prvo bitno bilo zamisljeno kao serija. Kako je došlo do toga da ovaj komad, ipak, zaživi na daskama koje život znače?

Jeste, ja sam to napisao pa ima sada već sedam, osam godina i pokušavao uzaludno da negdje to realizujem kao seriju. Neke dvije- tri godine sam se bavio tim stvarima

i onda sam odustao od toga kada sam shvatio da jednostavno nemam podršku vladajuće strukture, ni da dođem do nje, a kamoli da dobijem neka sredstva. Jednostavno nije, kako bih rekao, zakonski predviđeno kako se to radi nego to ide stihjski i sve se svodi na to da li znate nekoga ili ne i tako se sredstava i dijeli. Pa neko dobije 70 miliona, a neko ne dobije ništa. Imaju neki konkursi, koji ni približno nisu onakvi kakvi bi trebali biti, i tako se to kod nas dijeli. Znači nema onog sistema šta sam vam govorio na početku, nego se sve svodi na snalaženje, pa ako si blizak izvoru, to jest partiji koja je na vlasti, imaš sve, a ako nisi- nemaš ništa. Kada sam to shvatio jednostavno sam odustao od toga i onda, da ne propadnu ti divni likovi, koje sam usput i zavolio, pokušao sam da to pretočim u pozorišnu formu, da napišem dramu koja bi se mogla igrati za pozorište. Prijavio sam se na konkurs pod šifrom Narodnog pozorišta RS, komisija koja je bila tu pročitala je to, dopalo im se, dopalo se i umjetničkom direktoru, tada je to bio Aleksandar Stojković. Onda su tekst dali Jugu Radivojeviću, koji je pročitao. I njemu se, takođe, dopalo i onda u radu između mene i Juga je došlo do ove forme koja je prikazana na sceni. Ta drama je mnogo šira, mnogo dublja i mnogo obimnija što se tiče likova i događanja u seriji, a ovdje sam samo izdvojio taj pozorište dio koji je onako dosta pitak i da kažem ima i određenih komičnih stvari, komičnih likova, tako da je prilagođen više za publiku, ali suština kompletne serije je ostala i u ovoj pozorišnoj izvedbi. Drago mi je da je Jug to dobro pročitao, da je dobro razmislio o tome i da su glumci zavljeli tu predstavu i oni je zaista igraju onako zdušno i zato imamo jednu baš dobru predstavu.

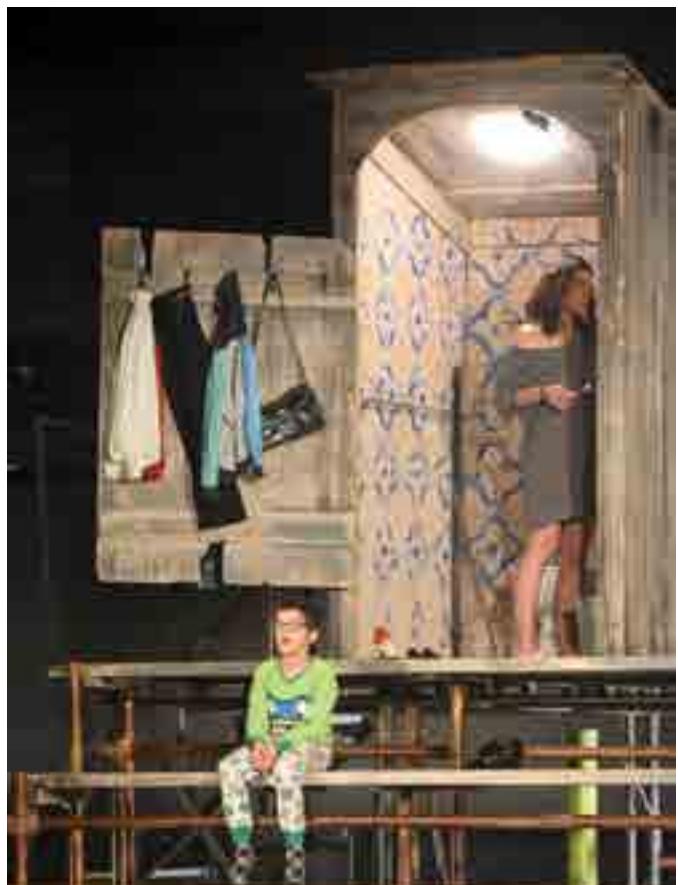
A ti divni likovi, kako ste ih nazvali, po ocjeni kritičara najviše liče Nušićevim. Prijaju li Vam takvi komplimenti?

Pa naravno da prijaju. To je nešto što samo možete da poželite. Pisali su o našoj predstavi kritike i u Novostima beogradskim, pa u Politici i sad kad čitate jednog ozbiljnog kritičara, koji piše o vašem djelu i poredi vaše likove sa Nišićevim, to zaista prija i drago mi je da ta tema nije lokalna, prepoznaju je i u regionu. Igrali smo u Beogradu, Nišu, Zaječaru, gdje smo dobili i neke nagrade, sad evo u Brčkom... Zaista mi je drago kada publika to prepozna, jer očigledno je to problem ne samo kod nas nego i šire. Ovu predstavu su gledali i neki ljudi koji žive i rade u Njemačkoj i kažu da je identična situacija i gore, samo što je gore veća država, bolje organizovana, pa se to manje vidi, a ovdje kod nas čak to više neće ni da skrivaju, nego to rade tako otvoreno. Možemo i šta me briga za vas ostale.

Iako smo vas tokom proteklih godina gledali na sceni kao glumca, ovog puta imamo priliku vidjeti Željka Stjepanovića u novoj ulozi, kao dramskog pisca. Znamo i da režirate... Tokom ovog razgovora kazali ste da je, na neki način, obaveza umjetnika da govori o

onome što ga tišti, da pokuša promijeniti svijet, ili bar ukazati na probleme koje ima. No, je li pisanje neka Vaša nova preokupcija, put kojim ćete ići?

Ništa obavezujuće. Ja sam do sada napisao 2-3 serije. Napisao sam „Žene, ljudi i ostali“, prije možda nekih i dvadesetak godina. To smo radili ovdje, bilo je nekih 16 epizoda. Uradio sam i seriju o Petru Kočiću povodom stogodišnjice od njegove smrti, ali ni to nije zaživjelo, pa sam i tu seriju pretočio u dramsku formu, pa sam odigrao monodramu u pozorištu, koja je izvođena nekih desetak puta. Imam te izlete, volim i da režiram, volim i da nešto napišem. Uglavnom to dolazi iz neke moje svađe sa samim sobom. Pa taj Petar Kočić je izašao iz neke moje svađe i nerazumevanja. Mi imamo te dane Petra Kočića, Kočićev zbor, ali sve se to nekako svelo na neki vašarski nivo, a nikako na ono što je suština, a suština je djelo i lik Petra Kočića i ideje koje je on zastupao i koliko te ideje i danas mogu da žive i koliko nam mogu da pomognu da se izvučemo iz svega ovoga u čemu se nalazimo. Niko ne vodi računa o tome i jako malo se pazi o njemu kao piscu, a više se to sve svelo na neki vašar, neku borbu bikova, na neko veselje, slavlje. Sve ono što nije bio Kočić i onda upravo iz tog razloga sam napisao tu seriju o njegovom životu, o tome kako je završio, ali nisam imao neku veliku sreću... Ali sada i znam zašto, zato što ne pripadam toj vladajućoj garnituri, nisam u tim krugovima i onda jednostavno nemam šanse bilo šta da uradim.



IGRAM SA SVOJIM SINOM, ŠTO ZA MENE PREDSTAVLJA VELIKU ODGOVORNOST

Piše: Ivana Pirić

U predstavi „Naši dani“ glumica Nataša Perić utjelovila je lik Dragane Matić, samohrane majke petogodišnjeg sina i diplomirane profesorice srpskog jezika i književnosti koja u traganju za poslom lektora u jednom kazalištu, zbog skorojevića, ne može dobiti posao jer je on unaprijed dogovoren za drugoga. Kao i većina mladih iz BiH i ova žena je u borbi za egzistencijom primorna ići u inozemstvo...



Zajedno s kolegom Danilom Kerkezom iznijeli ste jednu od naslovnih uloga toliko uvjerljivo da je svaki komentar suvišan. Zbilja oko nas i na sceni bila je uparena, bez greške. Je li Vam bilo teško crpiti inspiraciju iz okruženja nama svima jasno kakvom?

Ovako je u Banja Luci, a vjerujem da je ista situacija i kod vas, kao i u drugim gradovima u BiH. Priču koju smo ispričali nam je bliska, te sam na taj način, u našem društvu i tražila inspiraciju.

Kada ste prvi put pročitali tekst Željka Stjepanovića, što ste mislili o Dragani Matić, ženi koju ćete igrati?

Razmišljala sam o njoj tako što sam znala da je ona

Iz životopisa: Nataša Perić završila je glumu na Akademiji umjetnosti u Banjoj Luci u klasi prof. Željka Mitrovića. Publika ju je mogla upoznati kroz predstave na sceni Studentskog pozorišta Banja Luka, Gradskog pozorišta Jazavac i Narodnog pozorišta RS-a gdje je trenutno angažirana. Igrala je u predstavama rađenim po djelima velikih pisaca poput Pitera Handkea, Petra Kočića, Branka Čopića, Branislava Nušića, Dušana Kovačevića i drugih. Između ostalih, dobitnica je nagrade za najboljeg mladog glumca na 32. Susretima pozorišta BiH u Brčkom. Riječ je o predstavi „Urnebesna tragedija“, nastaloj po djelu Dušana Kovačevića i u režiji Milice Kralj. Nagradu je dobila za igranje – dječaka Nevena.

sigurna u svoje znanje sa fakultetom koji je završila, ali o njoj kao samohranoj majci, tu je bilo lomljenja. Pitala sam se šta je to na što bi ona pristala za novac. Šta je ono na što bismo mi pristali, a da nije sramota. Smatram da ništa nije sramota raditi, kao što nije sramota biti kafe kuharica, ali s njenim znanjem raditi kao kafe kuharica, to opet pogoda čovjeka. Njen odnos sa djetetom u predstavi mi je blizak jer igram sa svojim sinom Nikolom, a što za mene predstavlja jednu veliku odgovornost, pošto je ovo njemu prvi put da se susreće s glumom.

Ostati ili otići?! Podimo od kazališta, gdje čak i u njemu uloge često ne dobivaju talentirani glumci, pa do ostalih institucija. Što biste vi kao majka uradili da ste na Draganinom mjestu?

Razmišljala sam dugo o tome. Ja kao Nataša, a ne kao lik, ulazila sam u dileme šta ako bih imala priliku da odem u inostranstvo i radim nešto što nije u vezi s mojoj strukom, a da pri tome ne razmišljam o tome da li će moje dijete sutra imati egzistencijalne uslove za život. Nisam sigurna da bih otišla, jer imam posao ovdje, odnosno imam sreću da radim posao koji volim. Ali pitam se da li bi to tako bilo da nemam posao.

U predstavi igra šesnaest glumaca. Kako je raditi s velikim ansamblom i koliko ste svi zapravo svojim prijedlozima mogli prići autoru i redatelju?

Vrlo otvoreno. Željko Stjepanović je član Narodnog pozorišta RS i naš kolega. Mnogo nam je pomogao jer imati živog pisca u toku procesa stvaranja drame puno znači. Iako je tekst jasan, Željkove zamisli su bile odraz ovog što imamo. Reditelj je takođe bio otvoren za rad sa glumcima. Svi su se u ekipi davali jedni drugim.

LJUDI TREBA DA SE ZAMISLE

Razgovarala: Alma Kajević

Posao pozorišta jeste da ukazuje na anomalije društva, da popravlja svijet koliko može!



U predstavi "Naši dani" igrate ministra. Prilično upečatljiva uloga no da li je bilo zahtjevno pripremiti je?

Nije mi bilo teško odigrati ali nisam radostan što igram predstavu kojom prikazujemo stvarno stanje u našem društvu. Sve to mi živimo, gledamo svaki dan oko nas, na televiziji. Volio bih da je drugačije, da nema ovakvih ministara, direktora, ovakvog zapošljavanja sa falsifikovanim i kupljenim diplomama. To je, nažalost, naša stvarnost. Već dvadesetak puta smo odigrali i reakcije su iste i u Banja Luci a i večeras u Brčkom. Tako je i u Beogradu, Zaječaru, gdje god smo igrali. To je problem svih nas na prostorima bivše Jugoslavije. Svugdje je ista situacija, to ljudi prepoznaju i nagrađuju velikim aplauzom našu hrabrost. Predivan tekst Željka Stjepanovića. Po meni Nušić ovog doba. Nije mi bilo teško igrati.

A kako će i biti kad ministara ovakvog kalibra ima na svakom koraku?

Da, na svakom koraku. Drago mi je da publika prepoznaće ministra. U publici je smijeh do zadnje replike koja skoro pa zaledi publiku. Ne čuje se više ni dah. Shvate da je naša surova realnost to što govori taj ministar, tako bezično i brutalno. Na tu zadnju repliku

nema ni aplauza ni smijeha. To sam želio da postignem i uspio sam u tome. To mi je posebno dragoo. Jer ne treba da bude samo smijeh, treba ljudi i da se zamisle, da se zapitaju dokle smo došli i dokle će više ovako. Hajdemo nešto mijenjati. Vidjet ćemo šta će dalje biti.

Pozorišta i treba da ukazuju na anomalije društva. Da li je korak naprijed i to što publika ovako reaguje?

Mi u zadnje tri godine na repertoaru imamo nekoliko predstava koje tematski nisu slične ali vrlo žestoko, oštrim riječima i pozorišnim znakovima, ukazuju na te anomalije društva. To prepoznaće i naša publika koja puni sale. U Banja Luci mjesečno igramo oko 30 predstava. Igramo skoro svaki dan, nekada i dva puta dnevno jer imamo malu i veliku scenu. Sve su predstave pune. Za ovu koju ste večeras gledali karte za mjesec u kojem igra budu rasprodane u roku dan ili dva. Nagrađeni smo pozivom na Sterijino pozorje, ove godine smo ga otvorili, bili u konkurenciji devet najboljih predstava regionala i dobili dvije Sterijine nagrade. Dakle, u Banja Luci je bogat pozorišni život ali ima dosta kritika. Nije pravo onima koji su na vlasti kada gledaju ovakve predstave. Čak smo dobili kritike zašto tako radimo ali posao pozorišta jeste da ukazuje na te negativnosti, da popravlja svijet koliko može. Ne može ga promijeniti ali bar malo da ga popravi.

ОВО ЈЕ УЉЕПШАНА ПРИЧА О НАШОЈ СТВАРНОСТИ

Миљана Ђурђевић

Ко ће тим младим људима навести разлоге да остану овдје? Који су то људски или морални разлози да остану овдје? Ја на то питање немам одговор. Текст кога играмо одлично слика ту нашу стварност.



Прича о свакодневици?

Ми смо се заиста трудили да најбољи начин, мада је ситуација много гора, прикажемо ствари какве јесу. Корумпираност, бахаћење, необрзованост, начин на који се долази до диплома, до положаја то је наша свакодневица.

Тумачите министрову жену. Како се Ведрана осјећа у којсиминистарке Душанке?

Па играм наивку која не зна шта јој муж ради, али уз помоћ женске интуиције схватим да муж има љубавницу. Без обзира на мој нови статус као жена једног министра, одједном имам и неку моћ, али ја имам и свој посао и свој задатак - јер настојим да обезбиједим неку сигурност када муж не буде више био на положају. Тако је испало да радим и у корист његове љубавнице. Ја се бавим трговином дипломама

и циљ ми је обезбиједити што више новца. Душанка, мада је помало наивна схвата да у животу тешко може добити још једну шансу да остане у високом друштву и да на брзину заради доста новца. То је мени као Ведрани неприродно и неморално, а Душанки природно и оправдано.

Да ли је новац све?

Како коме. Мени лично не баш, али без њега се не може. Ако имаш новца живот иде лакше. Да, новац је потребан и без њега се не може. Ја тумачим лик који на сваки начин жели да на брзину и на нечестан начин заради много новца, и што је најгоре Душанка уопште не схвата до краја да чини нешто искварено продајом диплома. Она само мисли како да дође до што више новца и да га сачува за дане када више можда неће бити дио тог „високог друштва“. Њој уопште, у тој заокупљености, не пада на памет да ће продајом дипломе украсти можда радно мјесто, некоме које је редовно завршио факултет.

Остали у блату или негде побјеђу?

То је тема ове представе, на жалост и реалног живота. Мислим да ово што радимо није опомена, јер више и немамо кога да опомињемо. Нама је последњих година пола радног становништва, не отишло, већ побјегло вани. Мој син је тек уписао факултет, а пола његових вршњака је отишло негде у свијет, и питање је да ли ће се вратити. Ко ће тим младим људима навести разлоге да остану овдје? Који су то људски или морални разлози да остану овдје? Мислим да то може тешко ико. Ја на то питање немам одговор. Текст кога играмо одлично слика ту нашу стварност.

Да ли је једини излаз да се прилагодимо и прихватимо стварност?

Представа има два краја. Постоји тај тужни и тешки крај где се одлази одавде, и други једнако горак и тежак да се остане, и да се бори за живот и преживљавање. И једна и друга ситуација су реалне. Питање је само колико ће нас завршити на први а колико на други начин.

POZORIŠTA SU, NAŽALOST, DANAS ZAPOSTAVLJENA

Razgovarala: Alma Kajević; Foto: Dejan Đurković

Davne 1930. godine u Banja Luci je osnovano Narodno pozorište Vrbaske banovine koje danas djeluje pod imenom Narodno pozorište Republike Srpske. Sve vrijeme postojanja važan je nosilac dramske umjetnosti što pokazuje i kvalitetnim učešćem na Susretima pozorišta u Brčko distriktu.



Najveće zasluge za nastanak vašeg pozorišta pripadaju banu Vrbaske banovine Svetislavu Milosavljeviću. Svečana premijera održana je 18. oktobra 1930. godine a na repertoaru su bili Nušićev "Hadži Loja", "Hej Slaveni" Riste Odavića i Švabićev "Povratak". Baštinite dugu tradiciju i dobar kvalitet. Kakvo je danas stanje u Narodnom pozorištu Republike Srpske?

Trenutno je zadovoljavajuće. Idemo na dosta festivala, dosta gostovanja. Bili smo na mnogo turneja po regionu i inostranstvu. Radili smo čak i neke predstave koje nisu imale teksta nego samo pokret što je bilo nešto novo u odnosu na dosadašnji rad Narodnog pozorišta. S tom predstavom "Časovi u kojima nismo znali ništa jedni o drugima" koju je napisao Peter Handke a režirao Mladen Materić smo putovali u Tuluz i doživjeli veliki uspjeh. Igrali smo uspješno i u ogromnom pozorištu u predgrađu Pariza Senar. Svestran smo teatar, imamo predstave i domaćih i stranih autora. Prethodnih nekoliko godina smo bili i na Sterijinom pozorištu i osvajali nagrade za scenografiju i glumu. Prethodnih pet ili šest godina su nam bile plodne.

Večeras ste u Brčkom igrali predstavu "Naši dani". Ona je nemoralu dala oblik, ime i prezime. Izvukla ga je na svjetlo pozornice i ogolila. Koliko ovog pozorišta o kome priča vaša predstava u stvarnosti ima u vašem pozorištu?

Interesantno je da je pisac ovoga teksta Željko Stjepanović, inače prvak našeg pozorišta, bio i direktor i umjetnički direktor. Vjerovatno je implementirao dosta tih situacija koje su vezane za pozorište u ovaj tekst. Inače je taj tekst nastao kao scenario za seriju. Pokušavali smo da nađemo sredstva kako bismo snimili pilot za seriju ali bezuspješno jer nismo naišli na pozitivan odjek kod investitora i vladajućih struktura. Tada je Željko odlučio da neće dozvoliti da tekst propadne pa je od njega napravio pozorišni tekst koji odlično korespondira sa

publikom. Ekipa koja igra u predstavi nije očekivala da će imati takav odjek. I dalje imamo punu salu a nije uobičajeno za naš teatar da odmah na početku predstava bude tako dobro zapažena.

Spomenuli ste da nema velike podrške vlasti kada su u pitanju kultura i pozorište. Da li se simbol te podrške ogleda i u veličini papirića na kome je u večerašnjoj predstavi bila ispisana tema za kupljeni doktorski rad kojim je direktor pozorišta želio sebi osigurati diplomu? Da li je veličina te ceduljice mjerilo brige vlasti o kulturi i pozorištu?

Njihov odnos je nažalost malo zapostavljajući što se tiče kulture. Ustvari, mislim da oni nemaju dovoljno izrađen sistem savjetnika. To je najveći problem. O tome se i u ovoj predstavi govori na jedan komičan način. Ministar nema vremena da sve obilazi jer osim kulture u nadležnosti ima i obrazovanje gdje su veći problemi. Zato mu trebaju kompetentni savjetnici. Nas glumaca, što se tiče pozorišta, inače ima jako malo. Nama nema ko da se bavi osim da se nade neko ko je privržen teatru, da voli da gleda predstave a da je i u vladajućoj strukturi, neki savjetnik ili da je u nekom sekretarijatu za kulturu. Uglavnom, neko ko im može sugerisati i ukazivati na probleme. A imamo dosta tehničkih problema koji nam znaju zagorčati život na sceni. Trenutno su nam četiri dekoratera bolesna i na bolovanju su. Tako da i ovdje radimo sa dva dekoratera a doveli smo i ljudi iz pozorišta koji nemaju veze s tim poslom da nam pomognu oko scene. Nađemo se u jako teškim situacijama. Nadam se da će doći neki bolji dani i da će to proći.

Kad ste već spomenuli manjak ljudi na različitim pozicijama u pozorištu moram primjetiti da ste i Vi kao umjetnički direktor večeras bili na sceni. Da li je to ljubav ili nužda?

Ja sam po vokaciji glumac a ovo je situacija koje sam se prihvatio silom prilika. Osjećao sam potrebu da pomognem. Kolega Aleksandar Stojković, također glumac, bio je na mjestu umjetničkog direktora četiri godine i napravio određene rezultate. Osjetio sam da treba da ga naslijedim i da pokušam da neke svoje ideje implementiram u rad pozorišta. Također sam osjetio i dužnost prema kući u kojoj radim jer jako volim pozorište, ono me prihvatile. Prije nekoliko godina sam prešao sa Akademije u pozorište i ono mi je pružilo šansu. Želio sam da se odužim kući koju poštujem, volim i zbog koje hoću da ostvarim veće rezultate. Imam u planu da radimo i klasične pisce poput Šekspira i Dostojevskog. To je moj cilj i ima namjeru da ga ostvarim.

GLUMCI MORAJU DA VJERUJU SVOM SUFLERU

Razgovarao Suvad Alagić

Maja Kalaba sufuler/ica je Narodnog pozorišta Republike Srpske, Banjaluka, i taj posao radi 21 godinu. Na moju molbu na uradim intervju sa njom za potrebe Biltena Susreta Maja je uprvi mah odreagovala iznenađujuće prijatno ali i zagonetno za novinara. Nije odbila moju molbu ali je kazala da od nje za 21 godinu karijere u pozorištu niko od nje nije zatražio intervu, izjavu za medije, ili nešto slično i počela je da se premišlja, i tipično ženski, na način da pristaje ali i da je u dilemi, počela da prevrće očima. Ispored mene je stojala kao profesionalna, stručna, prijatna, ali i jako pristojna, kulturna ženska osoba, kao i cijeli ansambl Narodnog pozorišta Republike Srpske, Banjaluka. U jednom tom momentu, kada se misao polovi i kad se otvara mogućnost neobavljanja mog novinarskog posla, služim se lukavstvom, i to nije nepoznato, ali kulturno i nikad na štetu sagovornika. Mada i ja nikad dosad u svojoj novinarskoj karijeri dugo 33 godine nisam ostao neobavljen posla, priznajem da sam se uplašio. Pomiclio sam da ostajem bez sagovornika, bez razgovora, bez realizacije dogovora sa sastanka redakcije Biltena Susreta, što mi se, skoro pa nikad nije desilo, a ja još uz to i diplomirani komunikolog, haha. I pokušao sam bili lukav- upotrijebio sam repliku iz predsatve „Naši dani“ koja glasi... to je dogovoren sa GLAVNIM...“! Maja se nasmiješila i pristala na razgovor.

Poštovana Majo Kalaba, nakon što ste bili iskreni i kazali mi da nikad u svojoj bogatoj i uspješnoj karijeri suflera Narodnog pozorišta Republike Srpske niste davali izjavu za neki medij, evo i ja priznajem da kao „stari novinarsi vuk“ prvi put radim ovu vrstu novinske priče. Za mene je ovo zadatak, ali i izazov. Prije svega čestitke za predstavu „Naši dani“ koju je publika u Brčkom izvanredno primila!

E, hvala...

Hoćete li malo pojasniti onima koji ne znaju i iz svog ogla podsjetiti one koji znaju, šta je konkretni posao, ulogu, funkciju i značaj suflera u jednoj predstavi, kako u pripremi tako i tokom izvođenja predstave?

Sufler je tu od prve čitaće probe sa glumcima. Znači tu smo od samog početka probe, bilježimo promjene na tekstu i kad izademo na scenu, znači, tu najviše pomažemo glumcima.

Šta je potrebno od stručne spreme, ili referenci da bi neko uopšte mogao biti sufler, ili suflerica u ovom slučaju?

Nije toliko bitna stručna spremu koliko je bitan taj osjećaj kad treba da pomogneš glumcu. Znači, bitna je brzina, da se na vrijeme reaguje.

Koliko dugo imate suflerski staž?

Dvadeset i jednu godinu.

I kako to izgleda jer mi sa ove strane dvorane, ne možemo vidjeti vas, a znamo da ste tu u predstavi, ali nevidljivi, ali i konretni u funkciji realizacije predstave?

Mi pratimo tekst, znači, i u datom momentu moramo da reagujemo. Znači, ako zakasnimo može nastati pro-



blem jer to više ne vrijedi. I još nešto- glumci nam moraju da vjeruju, glumci moraju da veruju svom sufleru.

Da li je u vašoj karijeri dugo 21 godinu bio neki težak, nepremostiv trenutak za suflera, a ovdje ste većeras očito svoj posao obavili besprijekorno?

Reagujem. Sve vrijeme predstave reagujem, ne mogu, ili ne bih željela sada nešto posebno da izdvajam, znači da uvijek reagujem na vrijeme, i to je to.

Naravno da veće role teksta izgovara glavna uloga, ili glavni glumci u predsatvi, a epizodisti manje imaju teksta, a samim tim i manje prilike za grešku. Ko najviše treba vašu pomoć tokom igranja predstave?

Paaaaa, nema tu pravila. Glumci igraju u mnogo predstava, znači dovoljno je samo jedna, možda neka riječ da glumcu pomognem. Znači ne trebam mu davati pomoć za čitavu rečenicu, dovoljna je samo jedna riječ da mu pogrem, ali to mora biti na vrijeme i brzo izvedeno kako gledaoci u predsatvi to ne bi ni osjetili, kamoli primijetili.

U večerašnjoj predstavi NAŠI DANI imali smo 15 glumaca. Ne možete fizički biti u isto vrijeme odjednom na 15 mesta!? Na koji način pomažete, dajte malo nam otvorite tu glumačku čaroliju bez koje se ne može, a zove se sufler/ica?

Znači sufler prati tekst od početka. Ja pratim tekst od početka, i znači već od prve čitače probe, a to znači da se predstava radi nekih mjesec dana prije izvedbe. Ja htjela-ne htjela, imam svoj tekst u glavi. Znači, mjesec dana radimo skupa, tako da ja tekst znam napamet...

Ali scena je prilično široka, i onda gdje vi konkretno stojite?

Sa strane, sjedim.

I kako izvedete tu čaroliju da vas glumci čuju, a da publika ne može i ne smije čuti ili prepoznati vašu pomoć glumcu tokom igranja predstave?

Pa publika to ne može primijetiti, mi šapućemo, tajna je u tome. Naš način rada je šapat.

To je u svakom slučaju zanimljivo zanimanje, profesija, nedovoljno forsirano od strane novinara i medija koji rade priče o pozorištu. Kako se postaje sufler?

Pa to nije tipično zanimanje. Kod mene je započelo kao ideja. Otac mi je radio u pozorištu, brat radi, tako da je nekako tu ta naa porodišna tradicija nastavljena. Ja igrom slučaja sam tu, eto...

Znači imate tu porodičnu genetsku, teatarsku crtu, a ja , opet, imam osjećaj da se vi jako dobro osjećate u „svojoj koži“ !?

Pa jeste, kod mene to jeste slučaj. Pozorište vam jednostavno uđe u krv. Ima svoju draž.

Gdje ste sve bili tokom svoje bogate i uspješne karijere suflera?

Pa svugdje. Ne samo ova predstava, nego i predstava „Sinovi umiru prvi“, obišli smo mnogo mesta i država, od Slovenije, Rusije, Beča, mnogih mesta u Srbiji, znači nema mesta gdje nismo bili, nagradivana predstava...

Tokom tih putovanja naravno da komunicirate sa suflerima iz drugih pozorišnih kuća?

Pa, da. Pričamo kako oni rade, gdje putuju, ko režira,

tako te neke stvari uglavnom vezane za rad u pozorištu.

Namjeravate se dalje baviti ovom profesijom ili razmišljate i o nečem drugom?

Pa, hahahahaha, da. Volim ovaj posao i ostajem u njemu.

Može li za kraj ovoga mog prvog razgovora sa suflerom, i vašeg prvog pojavljalja u medijima (Biletni Sureta, Radio Brčko, portal), jedna poruka ljubiteljima pozorišta?

Pa znači; volite pozorište, idite u pozorište, uživajte u pozorištu...

Niste mi suflirali tokom ovoga razgovora, hahahaha, da li to po vama znači da sam dobro obavio posao novinara!?

Da, hahahhahha, odlično.

Hvala vam lijepo na meni ovom jako neobičnom, zanimljivom, dragom, ali i novinarski izazovnom i provokativnom razgovoru.

Molim! Hvala vama.



NE ČUJU SE NI PROTESTI NI JAUCI

Piše: Sanita Jerković Ibrahimović



Predstava „Naši dani“ u izvođenju Narodnog pozorišta Republike Srpske, autora Željka Stjepanovića, a u režiji Juga Radivojevića, je gorka satira koju publika prihvata sa smijehom, kazao je na Okruglom stolu selektor ovogodišnjih Susreta Željko Mitrović.

Moderator Okruglog stola Dževdet Tuzlić u svom uvođu je kazao da se na kraju predstave moglo vidjeti kako i u blatu može biti lijepo i kako se mogu podijeliti neke pozitivne emocije. A s druge strane, kako je dodao, ova predstava koja je našla inspiraciju u pjesmi od prije 100 godina, na svoj način govori kako smo debelo zaglibili ako se u tih sto godina skoro ništa nije promjenilo u nekim relacijama u sferi društva, ljudskih odnosa i svega onoga što jedan život čini njegovom suštinom.

Tuzlić je još naglasio da ova predstava koja se dešava sa blatom u proscenijumu na veoma jasan pozorišni način, sa takvim znakom govori u kakvom vremenu živimo, u kakvim društvenim okolnostima, a onda i sam tekst praizvedba dramskog komada Željka Stjepanovića pod naslovom „Naši dani“ rječito, kroz humor i satiru, kazuje ono što svakodnevno živimo.

Pisac teksta Željko Stjepanović, pojasnio je da je do spone Disove pjesme i ovog njegovog teksta došlo slučajno, da je prvo počeo pisati tekst, pa tek onda nabasao na pjesmu i zaključio da su i poslije 100 godina problemi koje imamo isti.

„Pišući tekst shvatio sam da ljudski rod ciklično ima uspone i padove, te da mi živimo u vremenu kada padamo bukvalno i moralno i na svaki drugi način, i sada je pitanje koliko će to dugo trajati. Tako se desilo i kod Disa u njegovim „Našim danima“, a mi smo pokušali u ovim „Našim danima“ da te naše likove stavimo na scenu, osvjetlimo ih da ih publika uoči jer se oni svi kreću među nama. Naš najveći problem je što nemamo organizovano društvo, nego kad se snalazite to je uvijek na štetu drugog. Oni koji bi mogli da nam pokažu i povedu nas u prvom smjeru su na žalost već davno otišli“, rekao je Stjepanović.

Na Okruglom stolu Tuzlić je naglasio da je primjetno da se scenografija u Banja Luci, kao rijetko u kojem pozorištu u BiH, njeguje što se vidjelo i u ovoj predstavi.

Prema riječima glumca Ljubiše Savanovića, ne postoji razlika u tome kako publika prima ovu predstavu, a do sada su je igrali u Banja Luci, Zenici, Zaječaru, Beogradu, Nišu i sada u Brčkom, i da su te reakcije publike pozitivne jer ljudi reaguju dobro na ono što prepoznaju kao problem i što ih se tiče.

Glumica Miljka Brđanin, osim što u „Našim danima“ igra Koviljku, radila je i scenski pokret koji je u cijeloj predstavi harmoniziran, i kako je kazao Tuzlić, maestralno odigran imajući u vidu muzički background.

„Radivojević je reditelj koji dozvoljava jednu slobodu



u građenju i lika i scena, a i tog scenskog pokreta koji sam radila sa svojim kolegama. Muzika koja se provlači kroz predstavu predstavlja društvo u kojem živimo. Na žalost da li se to nekome dopalo ili ne, na ivici kiča i folka. Ustvari jedni smo od krivaca zašto nam je ovako i jedino što možemo bar jednim pokretom ili korakom je na sceni ukazati na problem koji imamo“, kazala je Brđanin.

Stjepanović je istakao i to da Disovi stihovi „Ne čuju se ni protesti ni jauci“, potvrđuju i sadašnje stanje društva i da se došlo u fazu kada više nema ni protesta već se svi snalaze kako znaju u smislu da je vidljivo da je oko nas sve manje ljudi jer odlaze iz zemlje.

Glumac Željko Erkić, smatra da je pozorište tu da ukaže na problem ali da ga ne može riješiti, i da rješenje trenutnog stanja nije u revolucijama, već u tome da mladi ostanu i pokušaju nešto promijeniti.

Publika je predstavu ocijenila kao izuzetno dobру jer tre-tira stvarno stanje.

Miroslav Obradović, kazao je da je video odličnu igru, odličnu scenu i u predstavu, i da mu je dragو što postoje pozorišta koja na ovaj Festival dolaze u kontinuitetu i svoj posao uvijek odrade profesionalno.

Književnik i kritičar Nikola Šimić, rekao je da ga je predstava oduševila.

„Tolika je širina teksta i pogodenost teme i možete je slobodno igrati bilo gdje jer ista je situacija svugdje, pa i u Hrvatskoj odakle dolazim“, dodao je Šimić.

On je postavio pitanje o tome kako je došlo do toga da predstava ima dva kraja, na šta je Stjepanović odgovorio da je reditelj kao čovjek želio da ostavi tu mogućnost nadje. Tako da je napravljen i drugi kraj kako ipak sve ne bi bilo crno i da se nešto može desiti kao ova ljubav između ovo dvoje mlađih ljudi koja može i sigurno će nešto popraviti.

Radenka Ševa, ters komšinica kako je nazvao Tuzlić, kazala je da je primjetila da na kraju predstave publika promijeni izraz lica, a mnogi i zaplaču zato što nešto što je lepota, kako joj govori njeno iskustvo, nije išezlo, nije zaboravljeno, nije izgubljeno već je samo, kako je rekla, strahovito bezobrazno i drsko od života potisnuto.

Pored komične dimenzije i humora, Željko Mitrović selektor Susreta, pojasnio je da je ovu predstavu uvrstio u ovogodišnji Festival i zato što je to naša stvarnost, naša gola istina. Izrazio je i žaljenje, kao i protagonisti, što na kraju predstave zbog tehničkih problema nije pala kiša koja je trebala da sapere svo blato u kojem se nalazimo.

Na kraju Okruglog stola, glumac Goran Jokić je dodao da na Festival u Brčko uvijek dolaze spremni kao što sportisti idu na Olimpijske igre i Svjetsko prvenstvo.



ОНА, КОЈА СЕ НЕ ВРАЋА

Предраг НЕШОВИЋ

Из љубави са французом Гастоном Сантом Марија Гашпаровић која је живела у Солуну, 1. фебруара 1880. године, добија ванбрачну лепу девојчицу којој даје име Олга и своје презиме Гашпаровић. Најраније детињство провела је у француском манастиру. Када је имала седам година умире јој отац, па је мајка одводи у Ниш, где добија запослење у хотелу „Европа” као конобарица. Ту Олга похађа и завршава два разреда гимназије и са десет или дванаест година ступа на сцену Путујућег позоришта „Синђелић”, које је своје представе давало у самом хотелу.

Прву улогу коју Олга признаје за своју истинску глумачку иницијацију одиграће у својој четрнаестој години у комаду, опет симболичког назива, *Трње и ловорике* Лафона, 1894. године, и то мушку улогу младог сликарa Стефана, што ће бити њен усуд у каријери. С каквим талентом се сусрела нишијска публика „која још није изашла иза високих зидова патријархалности”, било је сасвим очигледно када је са петнаест добила да игра, ни мање ни више него, улогу Дездемоне у Шекспировом *Отелу*, 1895. године. Она, девојчица у краткој сукњици с лутком, на kraју представе, уз овације публике, први пут је окутила сладострашће славе и винула се на седмо небо. Касније се придружује позоришту лутака, где упознаје свог старијег мужа Косту Илића и на пречац удаје се за њега.

У Народном позоришту у Београду први пут наступа 1898. године. Због сукоба са осталим глумицама и глумцима и због скандала око њеног фотографирања готово обнаженог тела, што је у патријархалном Београду било незамисливо, две године касније напушта Народно позориште.

Касније је са Костом Илићем од 1896. до 1898. била члан неколико путујућих дружина и градских позоришта у Вараждину и Шапцу.

Затим је поново ангажована у Народно поозориште у Београду до марта 1900, па је наступала у београдским ревијалним позориштима „Веселе вечери”, Косте Делинија 1900, „Орфеум” Бране Цветковића 1901, „Весело позориште” Михаила–Мике Бакића 1903. Потом је и сама водила путујуће позориште кроз Босну 1904–1905, па ступила у београд-

„Глумац у вечитој потрази за аутентичношћу бира и свој прави живот из дубоке корпе понуђених. Глума није вештина, па и ако јесте то је вештина настала из разочарења. Глума је оличење апсурда.”

Дневници – Борислав Пекић

ско „Позориште код Слоге” Михаила–Мике Стојковића и у Градско позориште у Шапцу 1906. Између 1906. и 1909. гостовала је у разним театрима; 1909. је била првакиња београдског Позоришта код Булевара под управом Богобоја Руцовића, а од јесени 1910. београдске Опере Жарка Савића, са којом је гостовала и у Новом Саду 1911.



Први женски Хамлет на Балкану

Олга се 1911. године вратила у Ниш, варош из које је као дете кренула у бели свет. Позориште „Синђелић”, позориште њене младости још је било ту, али са новим управником, Костом Делинијем. Решена да врати успомену на дјевојачке дане, урадила је нешто по чему би требало да је памте, али то је мало познато. Играјући мушки улоге по узору на Сару Бернар, храбро се је упустила у најзахтевнију мушку драмску улогу икада написану – Хамлета! Критичари су записали да је Олга ту улогу одиграла „врло интелигентно и психолошки продубљено говорила текст”, за разлику од својих славнијих колега мушкараца Цветића и Станојевића који су „деловали тешко и патетично”. Олга Илић је постала први женски Хамлет

на Балкану!

Olga Ilić je postala prvi ženski Hamlet na Balkanu! Olga nije uspela da se skrasi na jednom mestu nego je sa Bogobojem Ručovićem krenula na turneje, beraći usput lovorike.

Гостовање Олге Илић у Босни и Херцеговини

Олга Илић није успела да се скраси на једном месту него је са Богобојем Руцовићем кренула на турнеје. Поново пут под капут. Куда? На предлог Косте Делинија по Босни и Херцеговини. Са сопственом позоришном дружином правац Сарајево. И ту добија несвакидашње признање од већ помињаног Косте Хермана, босанског владиног саветника. Не само што је с трупом без тешкоћа добила дозволу за рад, него чак и бесплатан превоз железницом када год науме. Разлог? Човек ју је својевремено у Београду гледао у Егмонтовој „Кларици“ и своје одушевљење објавио у тексту штампаном у Сарајеву.

„Када сам служитељу предала подсетницу зебла сам у дну срца, бојећи се да се не вратимо у Београд пре и него што смо почели, али служитељ се одмах вратио рекавши да ме господин владин саветник очекује... Ушла сам у кабинет. Страшни владин саветник пријатно се смешио и понудио ми фотељу. После краће паузе рекао је љубазно:

—Дакле, ви сте Олга Илић?

—Да.

—Чланица Народног позоришта у Београду?

—Не бојите се ваљда дупликата или фалсифика-
та, господине саветниче?

—О не... никако госпођо... Једном приликом кад
сам био у Београду, гледао сам у позоришту
„Гмонта“ и дивио се игри Кларице. Ја сам један
од поклоника ваше уметности и верујте, нисам се
надао да ћу вас овде у Сарајеву, а нарочито у мом
кабинету и лично упознати.

Тада је отворио једну књигу и показао чланак са
мојом сликом.

—Ево госпођо, по повратку из Београда написао
сам чланак о вама.

Дозвола је гласила на три месеца.

Тако пише Олга Илић у својој аутобиографској
књизи.

Турнеја је прошла изузетно успешно, а Олга је
поносно донела у Србију два нова шлагера: *Oj, бо-
га ти, сива тицо соколе* и *Прошетала Ана пеливана*.
Како због њеног изгледа, тако и због изузетног гласа
који је испуњавао Скадарлију до посљедњег места о
њој је брујала, тадашња чаршија Београдска. Тада је
снимила 25 плоча и била икона Скадарлијских севда-
линки. Певала је и у првим операма и оперетама у
Београду.

Величанствена Прослава

Под највишом заштитом Њ. В. Краља Александра

I, Удружења Глумаца Краљевине Југославије – Пове-
реништво Ниш и Народног позоришта Моравске ба-
новине у уторак 6. марта 1934 године приређује јој се
величанствена прослава 35 година уметничког рада
изођењем свечане представе *Лукреција Борција* Вик-
тота Игоа. Поред слављенице Олге Илић у представи
су наступили и гости Добрица Милутиновић и Ви-
тотомир Богић глумци из Београда. Нишко позориште
јој је том пригодом издало аутобиографску књигу *O
њој, која се не враћа*. Улогом Лукреције Борције, по-
следњом својом одиграном улогом на сцени у Нишу,
коначно ставља тачку на своју блиставу глумачку ка-
риjerу.

А своју аутобиографију *O њој, која се не враћа*, Олга
завршава предивним речима:

*И када пролазим улицама (...) разбацаног и још
вечно успаваног Ниша, (...) и чујем са грамофонске
плоче звонки и сребрни глас некадашње Олге (...)
Оне Олге, коју ја још увек носим у себи и поред ко-
се која је почела да седи и поред мучне маске, коју
данас носим (...) засузи само око, не од жалости,
нега од среће, јер ја сам имала прошлост. Имала
сам је.*

Беше....

Крај

И, као што то обично бива са свим нашим значај-
ним личностима, своје последње године проводи у
Београду, живећи у старачком дому, у беди, готово
заборављена и од милостиње оних који је још нису
заборавили.

Преминула је 18. јануара 1945. године, у шездесет пе-
тој години свог бурног живота.

Она, која се не враћа!



MEDIJSKI SPONZORI:



VAŽNIJI TELEFONI U BRČKOM

Dom kulture	216-511, 233-820, 212-803	Umjetnička galerija	211-738
Omladinski centar Brčko	218-524	Autobuska stanica	360-125
Vlada Brčko distrikta	216-011, 216-093	Željeznička stanica	360-116, 360-118
Redakcija Biltena Susreta	216-775, 211-738	Hotel "Grand Posavina"	220-111
Biblioteka / Knjižnica	212-709	Hotel "Jelena"	232-850, 217-079
Dom zdravlja	217-422	Hotel "Evropa"	301-244, 301-386
Policija Distrikta	122, 216-855	Hotel "Park"	211-051
Hitna pomoć	124, 215-001	Motel "Antunović"	216-031
Vatrogasci	123	Motel "Vila Cicibela"	231 810
Tačno / točno vrijeme	125	PTT Brčko - informacije	1185
Telegraf	1202	Taksi	211-740

REDAKCIJA BILTENA 35. SUSRETA POZORIŠTA / KAZALIŠTA BIH

Glavni i odgovorni urednik: Jakov Amidžić;

Urednik: Almir Zalihić; Tehnički urednik: Igor Jeremić

Članovi redakcije: Dejana Krstić, Sanita Jerković-Ibrahimović, Alma Kajević, Dušan Radovanović, Elvis Ljajić, Samir Tukulj, Miljana Đurđević, Željko Lazarević, Mladen Bičanić, Dževida Hukičević, Predrag Nešović, Nikola Šimić Tonin Ivana Pirić, Danijela Regoje, Dževdet Tuzlić, Suvad Alagić, dr.sc. Srdjan Vukadinović, Slobodanka Ristanić;

Fotograf: Dejan Đurković;

Izdavač: Vlada Brčko distrikta BiH – Odjel/ Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu;

Za izdavača: Pero Gudeljević

Štampa: "Gama" Brčko; *Tiraž:* 1000 primjeraka

RAVNA PLOČA

(PRAIZVEDBA BH. AUTORA)

autor *Dragan Komadina*

reditelj *Lajla Kaikčija*

Bosansko narodno pozorište

Zenica, BiH

POSLJEDNJA LJUBAV HASANA KAIMIJE

autor *Derviš Sušić*

reditelj *Goran Damjanac*

Narodno pozorište

Tuzla, BiH

KAD BI SOMBOR BIO HOLIVUD

inspirisano tekstrom *Radoslava Dorića*

autor *Kokan Mladenović*

reditelj *Kokan Mladenović*

Narodno pozorište

Sombor, Srbija

GOVORI GLASNIJE!

(PRAIZVEDBA BH. AUTORA)

autor *Bobo Jelčić*

reditelj *Bobo Jelčić*

Satirično kazalište Kerempuh,

Zagreb, Hrvatska

NIČIJI SIN

autor *Mate Matišić*

reditelj *Marko Misirača*

Beogradsko dramsko pozorište,

Beograd, Srbija

NAŠI DANI

(PRAIZVEDBA BH. AUTORA)

autor *Željko Stjepanović*

reditelj *Jug Radivojević*

Narodno pozorište RS,

Banja Luka, BiH

JEDVANOSIMSBOAKALOMISTOBO

(PRAIZVEDBA BH. AUTORA)

autori *Nejra Babić i Aleš Kurt*

reditelj *Aleš Kurt*

Sarajevski ratni teatar,

Sarajevo, BiH

OSAMA - KASABA U NJUJORKU

(PRAIZVEDBA BH. AUTORA)

autor *Vladimir Kezmanović*

reditelj *Darko Bajić*

Zvezdara teatar,

Beograd, Srbija

KONCERT U ČAST POBJEDNIKA Jovan Kolundžija sa pratnjom

15. XI

16. XI

17. XI

18. XI

19. XI

20. XI

21. XI

22. XI

23. XI

РАВНА ПЛОЧА

(ПРАИЗВЕДБА БХ. АУТОРА)

ауттор *Драган Комадина*

редитељ *Лајла Каикчија*

Босанско народно позориште

Зеница, БиХ

ПОСЉЕДЊА ЉУБАВ ХАСАНА КАИМИЈЕ

ауттор *Дервиш Сушић*

редитељ *Горан Дамјанац*

Народно позориште

Тузла, БиХ

КАД БИ СОМБОР БИО ХОЛИВУД

инспирисано текстом *Радослава Дорића*

ауттор *Кокан Младеновић*

редитељ *Кокан Младеновић*

Народно позориште

Сомбор, Србија

ГОВОРИ ГЛАСНИЈЕ!

(ПРАИЗВЕДБА БХ. АУТОРА)

ауттор *Бобо Јелчић*

редитељ *Бобо Јелчић*

Сатирично казалиште Керемпух,

Загреб, Хрватска

НИЧИЈИ СИН

ауттор *Маме Матишић*

редитељ *Марко Мисирача*

Београдско драмско позориште,

Београд, Србија

НАШИ ДАНИ

(ПРАИЗВЕДБА БХ. АУТОРА)

ауттор *Жељко Стјепановић*

редитељ *Југ Радивојевић*

Народно позориште РС,

Банја Лука, БиХ

ЈЕДВАНОСИМСОБОАКАЛОМИСТОБО

(ПРАИЗВЕДБА БХ. АУТОРА)

ауттори *Нејра Бабић и Алекс Курт*

редитељ *Алеш Курт*

Сарајевски ратни театар,

Сарајево, БиХ

ОСАМА - КАСАБА У ЊУЈОРКУ

(ПРАИЗВЕДБА БХ. АУТОРА)

ауттор *Владимир Кецмановић*

редитељ *Дарко Бајић*

Зvezdara teatar,

Београд, Србија

KONCERT U ČAST POBJEDNIKA Jovan Kolundžija sa pratnjom

КОНЦЕРТ У ЧАСТ ПОБЈЕДНИКА Јован Колунџија са пратњом